

Complexnummer: 502454

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Nederlands Hervormde Kerk

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

502457, 502464

Woonplaats

Berkhout

Gemeente

Koggenland

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Kerkebuurt 172, 1647 ME te Berkhout

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de zuidzijde van de Kerkebuurt gelegen KERKGEBOUW van de Nederlands Hervormde Gemeente met bijbehorende BAARHUISJE. De kerk werd gebouwd in 1884-1885 naar ontwerp van A. Stoutjesdijk in een eclectische trant waarbij onder meer elementen uit de Hollandse protestantse kerkenbouw uit de 17de eeuw (zoals grondplan, pilasters en obelisk) worden gecombineerd met neogotische elementen (torenbehandeling). Het baarhuisje staat midden op de direct ten zuidoosten van de kerk gelegen begraafplaats.

N.B. De begraafplaats valt buiten de complexbescherming.

Waardering

Het kerkgebouw en baarhuisje zijn van algemeen belang uit cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt vanwege grote gaafheid en oorspronkelijkheid van het exterieur en de compleetheid van het oorspronkelijke interieur. Het kerkgebouw heeft daarbij een belangrijke situationele meerwaarde.

Monumentnummer*: 502457

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	29 oktober 1996
Kadaster deel/nr	82816/159

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Berkhout	Koggenland	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wester-Koggenland	AC			458

Omschrijving**

KERKGEBOUW op T-vormig grondplan met toren aan de westzijde. De toren staat in het verlengde van de noklijn van de hoofdkap, een oost-west gericht zadeldak. De toren is half ingelaten in het muurwerk van de westzijde waardoor de oostelijke onderzijde van de toren deel uitmaakt van het interieur. De belangrijkste zijde van de kerk is de noordzijde. Deze noordzijde is gericht op de Kerkebuurt. De noordzijde heeft een risalerende middenpartij (de poot van het T-vormig grondplan). De middenpartij heeft een puntgevel waarvan het achterliggende zadeldak als een dwarskap op de hoofdkap aansluit.

Het muurwerk van het exterieur is uitgevoerd in rode baksteen dat horizontaal wordt geled door een gecementeerde plint, hardstenen cordonlijsten, friezen in metselmozaïek en speklagen. Het schuin opgaande muurwerk van de topgevels is trapsgewijs uitgemetseld. Het muurwerk heeft een verticale geleiding door uitgemetselde muurdammen op de zes hoeken. Deze muurdammen hebben evenals de puntgevel van de middenrisaliet een bekroning door een obelisk in natuursteen. De noordzijde heeft aan weerszijden van de middenrisaliet ook pilasters, die vanaf vensterhoogte geblokt zijn. De zuidzijde (achterzijde) is een lange zijde van vijf traveeën, gevormd door getrapte muurdammen. De oostzijde (linkerzijde) is een brede puntgevel ter breedte van drie vensterassen waarvan de middelste as een spaarveld bevat. De westgevel is in opzet vergelijkbaar, doch heeft in het midden het half ingelaten torenvolume.

De toren staat op vierkant grondplan en wordt evenals het muurwerk van de kerk verticaal geled door uitgemetselde muurdammen op de hoeken en horizontaal door cordonlijsten ter hoogte van de diverse segmenten waaruit de toren is opgebouwd. Deze opbouw bestaat tot aan de noklijn van de hoofdkap uit drie min of meer kubusvormige segmenten, waarin onder meer de westelijk ingang tot de kerk en enige smalle rondboogvensters zijn opgenomen. Het derde segment wordt afgesloten door een omgaand fries in tegelwerk. Boven het fries staat het bovenste (vierde) segment met rechthoekige hoofdvorm. Dit segment heeft aan vier zijden galmgaten onder rondboogvensters. Boven deze vensters bevinden zich wenkbrauwen op consoles met eikenblad motief. Het vierde segment heeft in natuursteen uitgevoerde obelisk op de vier hoeken en daartussen puntgevels waarop zich wijzerplaten van uurwerken bevinden. De afsluitende spits is achthoekig en wordt bekroond door een windvaan met weerhaan.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vensters zijn merendeels verticaal van hoofdvorm en worden door een rondboog afgesloten. De kozijnen zijn van hout en vormen vijf ramen: twee gekoppelde en onder rondbogen geplaatste ramen; daarboven een rond raam en in de restruimten aan weerszijden daarvan sikkelvormige ramen. Ter hoogte van de aanzet van de bogen bevindt zich steeds een korintisch kapiteel. De houten ramen hebben een meerruits roedenverdeling met blank glas. De geveltoppen hebben ronde vensters met decoratieve tratering in ijzer en hout waartussen blank glas is gevat. De kerk wordt bereikt via dubbele paneeldeuren in de risalerende middenpartij en in de toren. De deuren hebben een getoogd kalf en een halfronde afsluiting met daarin decoratief houten en ijzeren raamwerk met blank glas.

De diverse dakvlakken en de torenspits zijn bedekt met lei in Maasdekking, het noordelijk dakschild heeft echter een losange-achtige bekleding terwijl de dwarskap lei in Rijndekking heeft. Mechanisch torenuurwerk van Volke, 1904.

Het interieur heeft witgepleisterde muren en een geheel houten gewelf met gesneden consoles en ijzeren spanstaven. Tegen de oostelijke torenmuur hangt een in zwart en goud uitgevoerd orgel met aan weerszijden een houten balkon op gietijzeren zuilen. Het orgel met 2 klavieren en 20 registers heeft een ovale plaquette met daarop: "W. van Dam en Zonen FECIT Leeuwarden Ingewijd 25 nov 1888". Aan het gewelf hangen vijf grote koperen kroonluchters, boven het koor hangen twee kleinere koperen kroonluchters en tegen de muren bevindt zich nog het oorspronkelijke bankenplan.

Waardering

Het kerkgebouw is van algemeen belang uit cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt als hoofdonderdeel van het beschreven complex (zie complexwaardering).

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Kerk en kerkonderdeel	Kerk

Monumentnummer*: 502464

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	29 oktober 1996
Kadaster deel/nr	82818/137

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Berkhout	Koggenland	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Berkhout	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wester-Koggenland	AC			125

*Omschrijving***

Op rechthoekig grondplan gebouwd BAARHUISJE (circa 1885), bestaande uit één bouwlaag onder zadeldak bedekt met zwarte Hollandse pan. Het zadeldak is overstekend en heeft brede windveren en gootlijsten met een strak profiel. De overstekken rusten op trapsgewijs gesneden consoles. Het muurwerk is opgetrokken in rode baksteen. Het muurwerk heeft gebosserde hoeken en een gepleisterde plint. In de kopse zijden heeft het baarhuisje een getoogde deuropening met dubbele houten deuren. Boven de deuropeningen bevindt zich een klein rond venster met ijzeren roedenverdeling. De zijmuur aan de rechterzijde (W) heeft een klein liggend ijzeren raam met toog, de zijmuur aan de linkerzijde (O) heeft twee van dergelijke ramen.

Het object heeft een houtskelet dat met muurankers is verankerd aan de halfsteens muren. De vloer is gemaakt van brede delen in lengterichting.

Waardering

Het baarhuisje is van algemeen belang uit cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt als hoofdongereel van het beschrevencomplex (zie complexwaardering).

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Baarhuisje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument